

جهان‌شهر

سه‌شنبه ۱۵ آبان ۱۴۰۳

شماره ۴۷۷۱

فارس‌هفت‌گانه‌دایلی‌کم

فارس‌هفت‌گانه‌انلاین

سیدمهدی طالبی پژوهشگر حوزه بین‌الملل

نفس‌های انتخابات آمریکا به ساعت رسیده و تا آخر هفته با پایان فرایند رأی‌گیری و شمارش آراء، رئیس‌جمهور منتخب این‌کشور اعلام خواهد شد. با توجه به ابعاد قدرت آمریکا و مداخلانش در سراسر جهان، نتیجه انتخابات علاوه بر داخل این‌کشور، برای کشورهای دیگر هم اهمیت زیادی دارد. اگر دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق و نامزد حزب جمهوری‌خواه رأی بیاورد، تعدادی از دولت‌ها مانند رژیم‌صهیونیستی و روسیه خوشحال شده و چین، اروپا و ایران ناخرسند خواهند شد. تهران به‌طور کلی تفاوت زیادی میان دو حزب آمریکا قائل نیست؛ اما به دلیل دستور ترامپ برای ترور سردار شهید قاسم سلیمانی، فرمانده سپاه قدس، شخص وی مغضوب ایران است. ایران نتیجه‌تعامل با دموکرات‌ها را در دوره بایدن دیده و می‌داند آن‌ها نیز رویکرد تندی دارند. کشتار نزدیک به ۵۰ هزار نفر طی یک‌سال اخیر در منطقه زیر سایه دموکرات‌ها رخ داده است.

مجموعه قدرت

سیاست خارجی در آمریکا به شدت متأثر از منافع کلی این‌کشور است که در هماهنگی با اجزای مختلف قدرت در این‌کشور مانند نهادهای دولت عمیق (ساختارهای نظامی و اطلاعاتی)، شرکت‌های خصوصی ثروتمند و احزاب تعیین‌وبه‌اجرا درمی‌آیند. به‌عنوان نمونه در زمان ترامپ که نگرانی‌ها در اروپا نسبت به تعهد آمریکا به امنیت این‌قاره افزایش یافت، هایکو ماس، وزیرخارجه وقت آلمان تأکید کرد این‌تغییر توجه از زمان اوایامی دموکرات آغاز شده بود. علی‌رغم فشار سنگین نهادهای قدرت، احزاب که در سیاست رسمی در ویرتین قدرت قرار می‌گیرند، روش‌های مختلفی را برای رسیدن به اهداف کلی بر اساس ذائقه‌شان در پیش می‌گیرند که سازنده تفاوت میان دولت‌های مختلف است.

نکات

روی کارآمدن ترامپ یا هریس، فضای متفاوتی در سیاست خارجی آمریکا ایجاد می‌کند که در برخی حوزه‌ها این تفاوت‌ها، عمیق تلقی می‌شوند. در خصوص تفاوت سیاست خارجی این دو فرد بر اساس گستاخه حزبی و بعضاً شخصیت فردی، نکاتی وجود دارد که در ادامه آمده است.

حزب دموکرات نماینده صنایع تسلیحاتی است و به همین دلیل نیازمند تنش و جنگ‌هایی است که مصرف اسلحه و مهمات را افزایش دهد. در مقابل جمهوری‌خواهان در دوره کنونی به نماینده شرکت‌های فناوری تبدیل شده‌اند که به جای تولید و فروش گسترده، بیشتر بر توسعه فناوری‌ها تمرکز دارند. به زعم شرکت‌های فناوری آمریکا، توسعه فناوری‌ها ضمن کاستن و جلوگیری از بروز شکاف میان واشنگتن و رقبایش، باعث برتری این‌کشور بر دشمنان می‌شود. در برابر این دیدگاه، دموکرات‌ها صرفاً بر افزایش تولید سلاح‌های مبتنی بر فناوری‌های فعلی و قبلی تأکید دارند.

دموکرات‌ها فارغ از نیت اصلی آمریکا، به لحاظ نحوه‌تعامل نسبت به چین، رقابت و نسبت با روسیه، دشمنی راانتخاب می‌کنند. جمهوری‌خواهان بر این عقیده‌اند که نمی‌توان به‌طور هم‌زمان با چین و روسیه درگیر شد و با توجه به در اولویت قرار داشتن مهار پکن، می‌توان با روس‌ها در این زمینه همکاری کرد. واشنگتن به ویژه در دوره «ریچارد نیکسون»، رئیس‌جمهور آمریکا در دهه ۱۹۷۰، این فرمول را به شکلی دیگر به اجرا درآورد. در آن دوره که خطر روس‌ها در چهارچوب اتحاد جماهیر شوروی فوری‌تر بود، دولت جمهوری‌خواه وقت باب ارتباطات عیان و گسترده را با چین باز کرد. این مسئله باعث شد تا ضمن کاهش بار مقابله هم‌زمان با دو کشور قدرتمند، آمریکا همکاری یکی از این کشورها را علیه دیگری به دست آورد. این همکاری باعث شده بود چینی‌ها حتی در جنگ افغانستان و آشوب در آسیای میانه فعالیت‌های همسویی باآمریکایی‌ها داشته باشند.

دموکرات‌ها به دنبال درگیرسازی روابط اقتصادی بین کشورها برای کنترل آن‌هایند. در مقابل جمهوری‌خواهان، اطمینان‌پذیری را جست‌وجو می‌کنند. برخلاف دموکرات‌ها که به دنبال ایجاد وابستگی برای کنترل دولت‌های دیگرند، جمهوری‌خواهان معتقدند این وابستگی می‌تواند علیه خود آمریکا نیز عمل کند. آن‌ها به‌طور خاص بر چین متمرکزند که از نگاهشان به دلیل وابستگی اقتصادی متقابل، هرگونه تنبیه پکن می‌تواند برای واشنگتن نیز زیان‌بار باشد. حجم و ارزش روابط تجاری دوکشور به حدی بالااست که عده‌ای معتقدند برای تعیین مصرف‌روزانه آمریکا، باید بخشی از مصرف

هریس و ترامپ در چند قدمی خط پایان؛ عبور هر کدام از این خط، چه پیامدهایی در سیاست خارجی آمریکا دارد؟

روسیه گرفتار می‌ماند یا چین گرفتار می‌شود؟

اقتصادی و نظامی کمتری دارد و می‌توان آن را در زمانی کوتاه به تسلیم وادار کرد تا واشنگتن بتواند با فراغ بال به چین و پس از آن بر روسیه تمرکز کند.

سومین مسئله نفوذ مسیحیان اوانجلیست با دیدگاه‌های رادیکال در حزب جمهوری‌خواه است؛ درحالی‌که حزب دموکرات با جمع‌آوری اقلیت‌ها، کمتر از این قشر مذهبی سفیدپوست تندرو، متأثر است. این مسیحیان سفیدپوست نگاهی تاریخی و تمدنی به ایران داشته و در رفتار با تهران، کینه‌جنگ‌های گذشته امپراتوری‌های هخامنشی، اشکانی و ساسانی را با یونانیان و امپراتوری روم، در نظر دارند. به نظر می‌رسد آن‌ها حتی در خصوص برآمدن اسلام و خارج کردن شامات، آناتولی و شمال آفریقا از سلطه مستقیم غرب نیز کینه داشته باشند. این نگاه تاریخی و تمدنی باعث می‌شود در نگاه این طیف از طرفداران و اعضای حزب جمهوری‌خواه، ایران‌هراسی برجسته‌تر از روس‌هراسی باشد.

جمهوری‌خواهان برخلاف برداشت‌ها، به معنای کامل مدافع انزواگرایی نیستند. ترامپ قصد دارد هژمونی آمریکا را برجهان حفظ کند؛ اما می‌داند این کار همانند گذشته نباید با صرف هزینه‌های سنگین صورت بگیرد. بر این اساس وی خواهان کاهش هزینه‌های مستقیم آمریکا در جهان است؛ اما با تأمین آن از منابع دیگر مشکلی ندارد. به همین دلیل است که وی به دولت‌های مختلف فشار می‌آورد تا هزینه استقرار نظامیان آمریکایی در کشورهایشان را پرداخت کنند. او اگر انزواطلب بود، این نظامیان را به خانه بازمی‌گرداند.

جمهوری‌خواهان درخصوص ایران، نگاهی به نقشه انتخاباتی آمریکا هم دارند. حزب دموکرات ضمن جلب نظر اقلشار تحصیل‌کرده و لیبرال سفیدپوست، موفق شده نظر اقلیت‌های یهودی، سیاه‌پوست، اسپانیایی‌تباران و مسلمانان را نیز به خود جلب کند. به عبارتی دیگر، حزب دموکرات و جمهوری‌خواه سفیدپوستان را با یکدیگر تقسیم کرده‌اند، اما دموکرات‌ها با یارگیری از اقلیت‌ها از رقیب خود سبقت گرفته‌اند. بر همین اساس جمهوری‌خواهان با ترامپ به دنبال اختلال در نقشه انتخاباتی و پایگاه‌های رأی حزب دموکرات برآمده‌اند. ترامپ در انتخابات ۲۰۱۶ موفق شد رأی سفیدپوستان راگر در اقلشار پایین را به‌دست آورد؛ این درحالی بود که آن‌ها به‌طور سنتی پایگاه رأی دموکرات‌ها به حساب می‌آمدند. او در گام‌های بعدی به دنبال کسب رأی یهودیان بود که سه‌چهارم آن‌ها در انتخابات‌ها به شکل سنتی به حزب دموکرات رأی می‌دهند. رئیس‌جمهور سابق آمریکا با وجود تمام تلاش‌ها از جمله با طرح صلح ابراهیم، انتقال سفارت آمریکا به قدس و به رسمیت شناختن الحاق جولان اشغالی به خاک رژیم ناموفق ماند تا در انتخابات ۲۰۲۰، ۷۷ درصد یهودیان به بایدن رأی دهند.

چین را نیز محاسبه کرد. واشنگتن اگر منابع تأمین نفت چین را ناامن کند، با افزایش قیمت نفت و بالا رفتن هزینه‌های تولید در این‌کشور، بازار کالاهای مصرفی آمریکا نیز شاهد رشد قیمت خواهد شد. این وابستگی تا جایی است که دولت ترامپ با اعمال تعرفه بر کالاهای ساخت چین باعث رشد قیمت کالاها و افزایش تورم در این‌کشور شد تا هم‌زمان با پکن، مردم و مصرف‌کنندگان آمریکایی نیز مجازات شوند.

هریسی ادامه رهبری آمریکا بر جهان را در اشکال سنتی خود دنبال می‌کند که نیازمند صرف هزینه‌های گزاف است. هرچند مجموعه حاکمیتی آمریکا به این نتیجه رسیده که باید هزینه‌های اعمال قدرت بر جهان را کاهش دهد اما در این مسیر حزب دموکرات کند عمل کرده و حزب جمهوری‌خواه رویکرد تندتری دارد. ترامپ و هم‌حزبی‌هایش معتقدند برای بازیابی قدرت مانور آمریکا در جهان، باید این‌کشور در قسمت‌هایی از تجارت، خوداتکا شود زیرا در غیر این صورت، دیگر دولت‌ها برای واشنگتن تعیین تکلیف خواهند کرد.

رویکرد دموکرات‌ها سازش کوتاه و میان‌مدت با بحران‌ها و مهاس آن‌ها برای حل‌وفصل نهایی است، درحالی‌که جمهوری‌خواهان روش‌های ضربتی را برای حل‌وفصل مشکلات در کوتاه‌مدت می‌پسندند. ترامپ برخلاف بایدن و هریس، درصدد حل‌وفصل سریع قضایا است. بر همین اساس بود که وی در دوره ریاست جمهوری‌اش با راه‌اندازی کارزار فشار حداکثری، ادعا کرده بود این کارزار می‌تواند تا ۶ ماه آینده باعث فروپاشی ایران شود. استفاده حداکثری از ابزارها و انتظار برای کسب سریع نتیجه، نگاه ضربتی و بی‌صبرانه جمهوری‌خواهان را نشان می‌دهد.

دموکرات‌ها به دنبال تحقیر روسیه و پوئین هستند؛ اما

ترامپ به دنبال امتیازگیری از روس‌ها با ستایش

رئیس‌جمهور روسیه است تا بتواند مابه‌ازای همین ستایش، دستاورد

کسب کند. ترامپ پیش از این فکر می‌کرد با دست دادن با پکن جونگ

اون، رهبر کره شمالی، وی حاضر خواهد شد تنها به همین دلیل برنامه

هسته‌ای کشورش را به عقب براند.

ایران برای جمهوری‌خواهان اهمیت بیشتری نسبت به دموکرات‌ها دارد. این اهمیت تا جایی است که در نگاه ترامپ بین جنگ اوکراین که بااروپا مرتبط است و جنگ غزه که با رژیم ارتباط دارد، دومی مهم‌تر تلقی می‌شود. علت این تمرکز جمهوری‌خواهان بر ایران می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد. نخست آنکه ترامپ، روسیه را به چشم یک همکار هم می‌تواند ببیند و از این رو اهمیت چندانی برای جنگ اوکراین قائل نبوده و حتی آن را شاید بر ضد منافع آمریکا تشخیص دهد.

دوم آنکه به‌زعم ترامپ، ایران نسبت به چین و روسیه قدرت سیاسی،

باطل و غیرقابل اجراست. در مقابل، اکثر ساکنان اراضی اشغالی خواستار اجرائی شدن هرچه سریع‌تر اعزام خریدی‌ها به صحنه نبردند. خریدی‌ها ۱۳ درصد از جمعیت ساکنان اراضی اشغالی را تشکیل می‌دهند، رقمی که انتظار می‌رود به دلیل نرخ بالای زادآوری آن‌ها نهایتاً تا یک دهه دیگر به ۱۹ درصد برسد. نتایج‌اکنون درصدد ترسیم یک راه سوم در قبال مسئله خدمت‌سربازی خریدی‌ها برآمده است که نه منجر به «اعزام آن‌ها به میدان جنگ» و نه منجر به «سقوط کابینه به واسطه خروج حزب شاس» شود؛ با این حال ابعاد این «راه سوم» برای نتایج‌اش شفاف نیست! اگر او بخشی از خریدی‌ها را به خدمت‌سربازی بفرستد، قطعاً این مسئله با اعتراض آن‌ها مواجه خواهد شد. به عبارت بهتر، نخست‌وزیر رژیم اشغالگر قدس نمی‌تواند در این معادله، تکنیکی میان خریدی‌ها صورت دهد. از سوی دیگر، اگر خریدی‌ها موظف به حضور حداقلی در خدمت‌سربازی (به شرط عدم حضور در میدان جنگ) شوند، این مسئله بار دیگر مولد بحران‌هایی داخلی در اراضی اشغالی و حتی کابینه نتایج‌اها خواهد بود. بنابراین، نتایج‌اها هر تصمیمی در این خصوص بگیرد، برای او کابینه‌اش هزینه‌ساز است.

جمهوری‌خواهان می‌دانند اگر نتوانند نقشه انتخاباتی آمریکا را تغییر دهند، قادر نخواهند بود طعم قدرت در کاخ سفید را همانند رقیب خود به‌طور کامل بچشند.

از انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۹۹۲ به بعد، جمهوری‌خواهان تنها در انتخابات سال ۲۰۰۴ توانسته‌اند حائز اکثریت آرا شوند. جورج بوش پسر با اشغال افغانستان در سال ۲۰۰۱ و اشغال عراق در سال ۲۰۰۳، به‌عنوان یک چهره کشورگشا در انتخابات ۲۰۰۴ تنها ۳ میلیون رأی بیشتری از رقیب خود آورد. طی ۳۲ سال و با برگزاری ۸ انتخابات ریاست‌جمهوری، جمهوری‌خواهان تنها در یک مورد آن هم با اشغالگری و کشورگشایی رأی ملی بیشتری از رقیب خود کسب کرده‌اند. جورج بوش پیش از اشغال دو کشور، در انتخابات سال ۲۰۰۰ با وجود رأی ملی کمتر نسبت به آل‌گور، رقیب دموکرات خود با معجزه رأی الکترا ل پیروز انتخابات شده بود.

همچنین باید توجه داشت از سال ۱۹۸۸ طی مدت ۳۶ سال آمریکا ۶ رئیس‌جمهور به خود دیده است که تاکنون ۳ نفر از آن‌ها تک‌دوره‌ای شده‌اند که از این میان ۲ نفر جمهوری‌خواه‌اند. عدد واقعی در این حوزه ۲ رئیس‌جمهور است زیرا جورج بوش پدر و ترامپ برای دور دوم در انتخابات حاضر شده و شکست خوردند درحالی‌که بایدن به دلیل کهنوت سن از حضور در انتخابات انصراف داده است.

ترامپ در روزهای اخیر مشکل جمهوری‌خواهان در کسب اکثریت رأی ملی را به صراحت بیان کرده است. به گزارش تارنمای «هیل»، نامزد جمهوری‌خواهان در یک گردهمایی در ایالت ویرجینیا گفته است: «ایالت‌هایی مانند کالیفرنیا به دست آوردن رأی مردم را سخت می‌کند. وقتی دموکرات‌ها نیویورک، ایلینویز و کالیفرنیا را در اختیار دارند، به‌طور خودکار رأی مردمی به یک دموکرات می‌رسد، به دست آوردن رأی مردم در چنین شرایطی سخت است؛ چراکه آن‌ها سه ایالت بزرگ‌اند.»

ترامپ بر همین اساس کوشیده بر آرای یهودیان و اسپانیایی‌تبارها تمرکز کند. او پس از خدمات گسترده خود به رژیم‌صهیونیستی، ادعا کرده بود

یهودیانی که در انتخابات به وی رأی ندهند باید مغرضان مورد معاینه

قرار گیرد. او همچنین درصدد حمایت‌های گسترده‌تر در میان

محافظه‌کاران اسپانیایی‌تبار است.

ترامپ شاید به‌دلیل آنکه همراهی‌اش با نتایج‌اها نتوانست آرای یهودیان آمریکایی را به سید آرای او تزریق کند، در دور جدید برخورد متفاوت و از بالا به پائینی با او دارد. رئیس‌جمهور سابق آمریکا هرچند در ماه‌های اخیر حاضر شد با نتایج‌اها دیدار کند؛ اما در این دیدار برخورد نسبتاً سردی با وی داشت.

نگاه دموکرات‌ها به رهبری آمریکا بر جهان یک ضرب است، ولی ترامپ آن را به شکل دوضرب پیاده می‌کند. به عبارتی دیگر، جمهوری‌خواهان درصدد اعمال حاکمیت آمریکا در سراسر جهان به شکل هم‌زمان و مستقیم‌اند، اما ترامپ در ابتدا خواهان محکم‌کردن و تثبیت رهبری آمریکا در جهان غرب و در محدوده آمریکای شمالی است تا پس از آن، قدرت جهانی واشنگتن را اعمال کند. از نگاه او، تا زمانی که آمریکا در غرب و در میان همسایگانش محترم شمرده نشده و رهبری‌شان را برعهده نداشته باشد، رهبری‌اش بر جهان غیرممکن است.

ترامپ و جی‌دی ونس معاونش برای انتخابات ۲۰۲۴ در روزهای اخیر در جریان مصاحبه‌ها و سخنرانی‌های خود گفته‌اند جنگ با ایران برخلاف منافع آمریکااست و باید در این مسیر از دیپلماسی استفاده شود. به نظر می‌رسد دلیل بیان این سخنان، فضای داخلی آمریکااست که روی کارآمدن ترامپ را اتفاقی می‌دانند که در پیامدش جنگ این‌کشور با ایران نیز رخ خواهد داد. از این رو ترامپ و معاونش با تشخیص این‌نگاه، درصدد رفع اتهام جنگ‌طلبی‌شان علیه ایرانند تا مانع از رویگردانی بخشی از آرا شوند.

با این وجود نحوه‌تعامل تراب با ایران مشخص نیست. او پس از آنکه بایدن از تل‌آویو خواست به تاسیسات هسته‌ای و نفتی ایران حمله نکند، تأکید کرد اتفاقاً نتایج‌اها باید اول به تاسیسات هسته‌ای حمله کنند. هرچند این گفته در قالب رقابت‌های انتخاباتی بیشتر قابل تحلیل است اما دارای بخش‌های دیگری هم است. ترامپ با این اظهارنظر قصد داشت بایدن را شخصی ضعیف جلوه داده و خود را قدرتمند بنمایاند اما ماجرا به این مسئله ختم نمی‌شود.

ترامپ با اشاره به موضع جو بایدن، در پاسخ به سوالی درباره حمله رژیم به ایران گفته بود: «آن‌ها این سؤال را از او پرسیدند، جواب باید این می‌بود: اول به نیروی هسته‌ای ضربه بزنید و بعد به بقیه ماجرا رسیدگی کنید.» صحبت نامزد جمهوری‌خواهان از اینکه حمله به تاسیسات هسته‌ای ایران باید گام اول باشد و پس از آن به دیگر ابعاد پرداخته شود، افشا می‌کند وی درصورت روی کارآمدن درصدد تضعیف ایران در زدوخورد‌های نظامی خواهد بود؛ هرچند این اقدامات زیر سقف جنگ صورت گیرد.

همه‌چیز درگروی حکم دادگاه رژیم‌صهیونیستی

هنوز مشخص نیست دادگاه رژیم اشغالگر قدس چه زمانی در مورد این پرونده که اولین جلسه استماع آن در فوریه برگزار شد، حکم صادر خواهد کرد. با این حال هر حکمی که در این خصوص صادر شود، می‌تواند موجودیت کابینه کنونی رژیم صهیونیستی (کابینه ائتلافی نتایج‌اها) را به خطر بیناندازد. تظاهرات‌های اعتراض‌آمیز اخیر که توسط یهودیان خریدی در اراضی اشغالی صورت گرفته، ناظر بر همین مسئله است. یهودیان خریدی می‌گویند اگر به واسطه جنگ غزه و لبنان و شرایط بحرانی و سختی که رژیم اشغالگر قدس در آن قرار دارد، معافیت‌سربازی آن‌ها لغو شود، دیگر تمایلی برای تحصیل در مدارس دینی آن‌ها وجود نخواهد داشت! اما دادستانی رژیم اشغالگر قدس می‌گوید، اساساً صورت مسئله تغییر کرده و لازم است این قانون مورد بازبینی قرار گیرد. بر اساس قانونی که در زمان اشغال فلسطین در سال ۱۹۴۸ میلادی تصویب شد، ارتدوکس‌های افراطی در صورتی که خود را وقف مطالعه متون تورات کنند، از خدمت‌سربازی معاف می‌شوند. در آن زمان، این سیاست فقط مشمول حال ۴۰۰ نفر می‌شد اما اکنون صدها هزار و یا بیش از یک میلیون نفر از آن بهره می‌برند.